

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

MICHELA MURGIA

Accabadora

Traducere din italiană și note de
GABRIELA LUNGU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Vlad Russo
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Patricia Rădulescu
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

Tipărit la Artprint

Michela Murgia

Accabadora

© 2009, Giulio Einaudi editore s.p.a., Torino

Published by arrangement with Agenzia Letteraria Kalama.

© HUMANITAS FICTION, 2013, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MURGIA, MICHELA

Accabadora /Michela Murgia; trad.: Gabriela Lungu. –

București: Humanitas Fiction, 2013

ISBN 978-973-689-557-9

821.131.1-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Pentru mama mea
Pentru amândouă

Capitolul întâi

Copil de suflet.

Așa sunt numiți copiii zămisliți de două ori, de sărăcia unei femei și de sterilitatea alteia. Celei de-a doua nașteri îi era fiică Maria Listru, fruct întârziat al sufletului Bonariei Urrai.

Când bătrâna se oprise sub lămâi să stea de vorbă cu Anna Teresa Listru, mama fetei, Maria avea șase ani și reprezenta greșeala, după trei lucruri făcute cum trebuie. Surorile ei erau deja domnișoare, și ea se juca singură pe pământ făcând, atentă ca o tânără gospodină, o prăjitură din noroi frământat cu furnici vii. Furnicile își mișcau picioarele rozalii, murind încet sub decorațiile din flori de câmp și sub zahărul din nisip. În soarele aprig de iulie, prăjitura îi creștea în mâini, frumoasă cum sunt uneori lucrurile rele. Când fetița ridică privirea din noroi, o văzu lângă ea, în bătaia soarelui, pe tușa Bonaria Urrai zâmbind cu mâinile așezate pe pânțele slab, îndestulată de ceva ce de-abia îi fusese dat de către Anna Teresa Listru.

Ce anume exact, Maria a înțeles de abia după câțeva vreme.

În aceeași zi pleacă împreună cu tușa Bonaria, ținând într-o mână prăjitura din noroi și în cealaltă o pungă plină cu ouă proaspete și pătrunjel, sărmame merinde de mulțumire.

Maria intuia zâmbind că pe undeva ar fi trebuit să existe un motiv de plâns, dar nu reuși să și-l amintească. În timp ce se îndepărta pierdu și amintirea chipului mamei sale, ca și cum ar fi uitat-o deja de multă vreme, în momentul acela misterios în care ficele copile hotărâsc singure ce e mai bine să amestece în noroiul prăjiturilor. Ani de zile însă își aminti cerul cald și sandalele tușii Bonaria, una ivindu-se și alta ascunzându-se sub tivul fustei negre, într-un dans mut căruia picioarele îi urmăreau cu greu ritmul.

Tușa Bonaria îi dădu un pat numai al ei și o cameră plină de sfinți, cu toții răi. Acolo înțelese Maria că paradisul nu e un loc pentru copii. Vreme de două nopți tăcu veghind cu ochii larg deschiși în întuneric să vadă lacrimi de sânge sau scânteii țâșnind din aureole. În a treia noapte fu învinsă de frica imaginii inimii sfinte a lui Isus cu degetul întins, devenită vizibil amenințătoare sub greutatea celor trei rozarii atârinate pe pieptul din care țâșnea sânge. Nu mai rezistă și țipă.

După nici un minut, tușa Bonaria deschise ușa și o găsi pe Maria în picioare lângă perete, strângând în brațe perna de lână aspră aleasă pe post de cățel de pază. Apoi se uită la statuia sângerândă, aflată mai aproape de pat de cât păruse vreodată. O luă sub braț și o duse cu ea fără să scoată o vorbă; a doua zi dispărură de pe credință și agheasmatarul cu Sfânta Rita desenată în relief pe el și mielul lui Dumnezeu din ghips, creț ca un câine vagabond, fioros ca un leu. Maria începu din nou să spună Născătoarea după numai câțeva vreme; în șoaptă însă, pentru ca Fecioara să nu audă și să o ia în serios în clipa morții noastre amin.

Câți ani avea pe atunci tușa Bonaria nu era un lucru ușor de înțeles, dar erau niște ani care se opriseră de mult, ca și cum ea ar fi hotărât să îmbătrânească dintr-odată și acum aștepta răbdătoare să fie ajunsă din urmă de timpul aflat în întârziere. Maria, în schimb, sosise prea târziu chiar și în burta mamei sale, și de la bun început se obișnuise să fie ultimul gând al unei familii care avea deja prea multe. Însă, în casa acelei femei, trăia neobișnuita senzație că devenise importantă. Când, dimineața, închidea ușa în urma ei și strângea în brațe abecedarul în drum spre școală, avea certitudinea că, dacă ar fi întors capul, ar fi văzut-o

acolo uitându-se după ea lipită de ușor ca și cum ar fi sprijinit țățânile.

Maria nu știa, dar bătrâna exista mai ales noaptea, în nopțile acelea obișnuite, fără nici un păcat pe care să dai vina că nu poți dormi. Intra încet în cameră, se așeza în fața patului pe care dormea ea și o fixa pe întuneric. În nopțile acelea, fetița, care credea că este primul dintre gândurile Bonariei Urrai, dormea fără să știe cât de greu e să fi singurul.

De ce Anna Teresa Listru o dăduse pe fiica cea mică bătrânei o înțelegeau chiar prea bine cei din Soreni. Fără să țină seama de sfaturile familiei, făcuse o căsătorie greșită și își petrecuse următorii cincisprezece ani din viață lamentându-se de bărbatul care demonstrase că era în stare să facă bine un singur lucru. Annei Listru îi plăcea să se plângă pe la vecine că bărbatul ei nu reușise să-i fie folositor nici măcar atunci când murise, având bunul-simț să crape în război ca măcar să-i lase o pensie. Reformat pentru că era prea scund, Sisinnio Listru o sfârșise la fel de stupid cum trăise, strivit ca o boabă de strugure în teasc sub tractorul lui Boreddu Arresi, pentru care lucra din când în când ca arendaș. Rămasă singură cu patru fete, Anna Teresa Listru din săracă devenise o nenorocită, învățând să facă rasolul, zicea ea, și cu umbra clopotniței. Acum, când tușa Bona-

ria o ceruse pe Maria de suflet, nu-i venea să creadă că putea să pună în fiecare zi în ciorbă și doi cartofi de pe pământul familiei Urrai. Dacă prețul era fetița, nici o problemă, mai avea alte trei fete.

De ce însă tușa Bonaria Urrai o luase în casă la vârsta ei pe fica alteia, nu înțelegea nimeni cu adevărat. Tăcerea se întindea ca o umbră atunci când bătrâna trecea pe stradă împreună cu fetița, iscând după aceea discuții în șoaptă pe lavițele vecinilor. Bainzu, tutungiul, se bucura să descopere că și bogatul, atunci când îmbătrânește, are nevoie de două mâini ca să-l șteargă la fund. Dar Luciana Lodine, fica cea mare a instalatorului, nu vedea ce nevoie are cineva să dobândească un moștenitor pentru a face față unor nevoi cărora putea să le răspundă orice servitoare bine plătită. Ausoniei Frau, care era mai expertă în șezuturi decât o infirmieră, îi plăcea să încheie discuția afirmând hotărât că nici măcar vulpea nu vrea să moară singură, și atunci nimeni nu mai spunea nimic.

Sigur că, dacă nu s-ar fi născut bogată, Bonaria Urrai ar fi sfârșit ca toate femeile rămase fără bărbat, n-ar fi ajuns să-și ia o fată de suflet. Văduvă a unui bărbat care n-o luase niciodată de nevastă, în alte condiții ar fi fost poate o telăliță, o cuvioasă într-un institut de surori sau o călugăriță

într-o mănăstire cu obloanele mereu trase, îmbrăcată în negru până în ultima clipă a vieții. Războiul fusese cel care-i furase rochia de mireasă, chiar dacă mai erau unii care spuneau că nu-i adevărat că Raffaele Zincu murise la Piave¹, mai mult ca sigur că, șiret cum era, își găsisse pe-acolo o femeie și nu-și mai cheltuise banii pe tren ca să vină să dea o explicație. Poate asta era motivul pentru care Bonaria Urrai era bătrână din tinerețe, și nici măcar noaptea nu i se părea atât de neagră Mariei ca rochia ei. Dar satul era plin de văduve de bărbați vii, o știa femeile care bârfeau și o știa și Bonaria, de aceea când ieșea în fiecare dimineață să cumpere pâine proaspătă de la brutărie, își ținea capul drept și nu se oprea niciodată să vorbească, întorcându-se acasă dreaptă ca rima unei strofe cântate.

În hotărârea de a lua o fată de suflet, lucrul cel mai greu pentru Bonaria nu fusese desigur curiozitatea lumii, ci reacția inițială a fetiței pe care o adusese în casă. După șase ani petrecuți respirând același aer într-o singură cameră cu trei surori, era clar că spațiul pe care Maria îl considera al său nu se întindea mai departe de lungimea brațului. Intrarea ei în casa Bonariei Urrai

¹ Râu italian, în regiunea Veneto, unde a avut loc spre sfârșitul Primului Război Mondial cea mai mare ofensivă a armatei italiene împotriva celei austro-ungare.

dăduse peste cap această geografie interioară; între pereții aceia, spațiile care-i aparțineau doar ei erau atât de vaste, încât fetei îi trebuia câteva săptămâni ca să înțeleagă că pe ușile acelor multe camere închise nu ar fi apărut nimeni care să-i spună: „Nu pune mâna, asta e a mea“. Bonaria Urrai nu făcu niciodată greșala s-o invite să se simtă ca la ea acasă, nici nu adăugă alte asemenea banalități folosite pentru a le aminti musafirilor că nu se găsesc deloc acasă la ei. Nu făcu decât să aștepte ca spațiile rămase goale ani de zile să ia treptat forma fetei, și când, la sfârșitul lunii, ușile camerelor fuseseră toate deschise rămânând așa, avu senzația că nu greșise lăsând rezolvarea pe seama casei. Odată ce se simți sigură pe prietenia câștigată cu pereții aceia, Maria începu să manifeste tot mai multă curiozitate pentru femeia care o adusese să trăiască acolo.

— A cui fiică ești dumneata, tușă? întrebă într-o zi cu gura plină.

— Tata se numea Taniei Urrai și era domnul ăla de-acolo...

Bonaria arătă spre vechea fotografie îngălbenită atârnată deasupra căminului, unde Daniele Urrai, țeapăn în vesta de catifea, arăta cam de treizeci de ani și putea să-i pară oricărei fetei în afară de tatăl bătrânei din fața ei. Bonaria îi citi neîncrederea pe chipul rozaliu.

Cuprins

Capitolul întâi	7
Capitolul al doilea	16
Capitolul al treilea	26
Capitolul al patrulea	39
Capitolul al cincilea	50
Capitolul al șaselea	65
Capitolul al șaptelea	76
Capitolul al optulea	83
Capitolul al nouălea	92
Capitolul al zecelea	102
Capitolul al unsprezecelea	114
Capitolul al doisprezecelea	121
Capitolul al treisprezecelea	139
Capitolul al paisprezecelea	157
Capitolul al cincisprezecelea	172
Capitolul al șaisprezecelea	189
Capitolul al șaptesprezecelea	200
<i>Mulțumiri</i>	215